

"KNJIŽNICA" DOMŽALE
61230 DOMŽALE

TOSAMA

Glasilo
izhaja od
meseca
oktobra
1965

Št. 4
april
1987

Število
izvodov
1400

Leto
izdavanja
XXII

GLASILO DELAVCEV TOSAME

Komu zvoní (je odzvonilo)?

»Služba fizičnega varovanja je organizirana z namenom, da se zagotovi varstvo premoženja, naprav in objektov pred uničenjem, poškodovanjem, tatvino in drugimi oblikami škodljivih pojavov...» Tako se začne 1. člen Dogovora o organizaciji in delu službe fizičnega varovanja premoženja. V naši Tosami se je že dalj časa izražala želja in potreba po bolj kvalitetnem varovanju premoženja. Pobudo za sodelovanje z Varnostjo je zato dal Komite za SLO in DS Tosame. Dogovore je opravila pristojna strokovna služba, sklep o dopolnitvi naše zavarovalne službe z varnostniki iz DO Varnost, pa je sprejel Skupni delavski svet.

V fazi dogovarjanja je bila s strani Tosame vseskozi prisotna želja po strožjem nadzoru, ki naj bi vzpostavil red pri prihodih in izhodi, iznašanju materiala iz DO, vstopanju tujih oseb in prometu z motornimi vozili. Za tak način se je zavzemal tako sindikat kot tudi samoupravni organi.

Tako je bil v sodelovanju z Varnostjo sprejet splošni akt, ki natančno določa, kaj je dolžnost varnostnika in kako mora le-ta v posameznih primerih ukrepati. Tu pa se je zataknilo. Vsi smo na veliko govorili o nujnosti vzpostavitve reda in discipline; s 1. aprilom, ko so svojo službo nastopili varnostniki, pa nekaterim kar naenkrat ideja ni več všeč!

Prišli smo celo tako daleč, da se nesramno obnašamo do delavcev, ki samo opravljajo svojo službo po navodilih naše in svoje delovne organizacije. Zato je sramota za Tosamo, da nekateri člani njenega kolektiva prestopajo vse meje obzirnosti v obliki »obkladanja« varnostnikov z neprimernimi izrazi (nekateri so tako »pogumni«, da se to upajo storiti le preko telefona). Tako smo se Tosamovci zopet »izkazali« v medčloveških odnosih, saj smo postali že pravi mojstri v poniževanju drug drugega. Prepričana sem, da večina ve, da varnostnik pač samo opravlja delo v okviru svojih nalog, zato sprašujem

izstopajoče posameznike, če morajo svojo mentaliteto res izkazovati vedno in povsod in v škodo dobrega glasu celega kolektiva.

Če vprašamo stare Tosamovce, kaj najbolj pogrešajo, skoraj redno omenijo tudi red in disciplino, ter se sprašujejo, zakaj se v tej smeri nič ne ukrene. Jasno je, da tudi varnostniki tega problema v celoti ne bodo

rešili, gotovo pa bodo storili prvi korak. Njihovo delo je v dobro naše DO, sklade, iz katere zajemamo vsi. Zato naj peščica posameznikov, ki meče slabo luč na cel kolektiv, premisli o tem. Treba se je pač sprijazniti, da se na delo in z dela prihaja točno in da se »skupna lastnina« le ne sme vzeti preveč dobesedno.

Kaj je zdaj narobe, ko pa smo vendar doslej vsi zahtevali strožji nadzor? Kaj smo videli samo druge, nase pa pozabili?

Pa še to: varnostnik dela po načrtu fizičnega varovanja premoženja, ki ga je predpisala naša delovna organizacija, delavci TOSAME pa smo se dolžni VSI, BREZ IZJEM, ne glede na svoj položaj, pravil držati.

Vsako zoperstavljanje pomeni namreč kršitev delovne discipline. Vem, da večina članov kolektiva pozna svoje dolžnosti in je sposobna le-te brez težav izpolnjevati, a žal slabi zglede vlečejo.

Vsaka sprememba seveda prinese take ali drugačne težave. Navajeni smo ustaljenih postopkov in je povsem razumljivo, da nas novost vrže iz tira. Res je tudi, da sta za konflikt potrebni dve strani. Zato bo potrebna prilagoditev obeh »strank«, to je strpnost na strani nas, Tosamovcev, in pa večja »elastičnost« varnostnikov. Zato vsi skupaj malo potrpiamo, čas in izkušnje pa bodo opravile svoje.

Do 1. 8. 1987 bo Varnost opravljala svojo službo v Tosami od 5.30 do 17.30, po 1. avgustu pa bo celotno zavarovanje prešlo v njihovo organizacijo.

LM

6. SREČANJE TOSAMOVCEV

Letos bo sindikat organiziral že 6. srečanje Tosamovcev. Tudi tokrat se bomo dobili na Studencu — Škocjan, na prostoru letnega gledališča.

Srečanje bo predvidoma v PETEK, 1. maja 1987 s pričetkom ob 10. uri. Vse nadaljne informacije bomo objavili na oglasnih deskah in po ozvočju.

Zaenkrat pa velja: dobimo se 1. maja!

Vabljeni vsi člani kolektiva in upokojeanci!

LM

Uredniki glasil v združenem delu na obisku

25. marca je Aktiv urednikov glasil v združenem delu na pobudo Komisije za informiranje obiskal prostore Delavske univerze Domžale in nove knjižnice. Namen obiska je bila seznanitev z načinom in obsegom dela. Delavska univerza je povezana tako ali drugače z večino OZD v občini, zato so nas toliko bolj zanimale oblike, preko katerih bi bilo mogoče sodelovanje poglobiti. Zlasti so nas zanimale tiskarske storitve, saj se večina DO pri tiskanju svojih glasil poslužuje storitve izven občine. Vseeno pa je tiskarna DU polno zasledena s tiskanjem raznih brošur, gradiv za občinske upravne organe in obrazcev ter drugih tiskovin za delovne organizacije. Tiskajo tudi nekaj glasil v manjših nakladah (npr. Kemilak Helios). V zadnjem času so se tudi modernizirali s fotostavkom, tako da bodo dosedanja IBM sistem postopoma popolnoma opustili. Težavo pa predstavlja zlasti prostorska stiska, saj je naprava za fotostavek izredno občutljiva in zanjo dosedanja pogoji nikakor niso »zdravi«. Zanimalo nas je, ali se jim v zvezi z lokacijo obetajo boljši časi. Z izselitvijo knjižnice so sicer pridobili nekaj prostora za izobraževalno dejavnost, na kaj boljšega pa zaenkrat ne morejo misliti.

Tudi v novi knjižnici smo bili lepo sprejeti in podrobno seznanjeni

Tudi »TOSAMA« na policah knjižnice

z organizacijo te nove DO v ustanavljanju. Funkcionalnost opreme in razporeditve prostorov, prizadevnost zaposlenih in družbena podpora kažejo nato, da bodo zastavljene načrte za

prihodnost uspešno izpeljali in bodo Domžale le dobile prepotrben kulturni center. Prvi poskusi kvalitetno organiziranega kulturnega življenja se že kažejo, tako da namen knjižnice že presega okvire golega izposojanja knjig.

Uredniki glasil združenega dela smo tudi izrazili željo po večji povezanosti knjižnice z združenim delom in obratno. Dogovorili smo se že za konkretno obliko sodelovanja, tako da bomo s strani knjižnice sproti obveščeni o prireditvah, ki jih bodo organizirali, po drugi strani pa bomo uredniki omogočili, da bodo naša glasila na razpolago v oddelku za revialni tisk in tako na vpogled vsem obiskovalcem knjižnice. Prav tako pa smo dobili tudi namig za ureditev lastnih knjižnic — nekatere DO imajo bogate zbirke, a žal nestrokovno urejene. Zato priporočamo pristojnim, da o pobudi razmislijo in se morda le poslužijo strokovne pomoči knjižničark.

Tokrat je komisija za informiranje pri OSS imela srečno roko pri izbiri predmeta ogleda, saj so uredniki s svojo udeležbo pokazali veliko zanimanje. Tri ure, ki smo jih imeli na razpolago so bile kar prekratke za vsa vprašanja, ki smo jih hoteli postaviti zaposlenim. Posvet smo zapustili z novimi izkušnjami in novimi idejami za delo pri urejanju naših glasil oziroma obveščanju nasploh.

Marjana Lubinič

Skrajšan delovni čas

Nadaljevanje iz prejšnje številke

II. Vsebina preizkusnega skrajšanja delovnega časa — Program pogojev in meril za skrajševanje delovnega in podaljševanje obratovalnega časa:

Skupščina SR Slovenije je v zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih določila, da je delovni čas vseh delavcev v delovni organizaciji mogoče skrajšati le preizkusno in to v skladu s programom za ugotovitev pogojev in meril za skrajševanje delovnega in podaljševanje obratnega časa. Dokler torej ni bil sprejet program, ni bilo mogoče začeti uresničevati določila o preizkusnem skrajšanju delovnega časa. Program je v skladu z zakonom pripravila Gospodarska zbornica Slovenije, ki pa se je pri tem povezovala še s strokovnjaki iz drugih institucij in delovnih organizacij, ki so že imele pomembne izkušnje pri preurejanju delovnega časa.

V skladu s priporočili sveta RS ZSS za koordinacijo aktivnosti v zvezi z urejanjem delovnega in obratovalnega časa je bilo glavno vodilo pri nastajanju programa, da ta ne sme povzročati

ti obsežno administriranje in ne sme prisiliti delovne organizacije v pripravo dragih in obsežnih elaboratov, kot je to v postopku za priznanje benificirane delovne dobe. Program naj zato zahteva le navajanje že zbranih statističnih in drugih podatkov in naj ne ustvarja potrebe po novih metodologijah.

Prav tako pomembno vodilo pri nastajanju programa je bila zahteva, da mora biti organizacija združenega dela subjekt in ne objekt preizkusa. Zagotoviti je treba, da se delavci v posameznih delovnih organizacijah povsem samostojno in brez kakršnekoli zunanje prisile odločajo za sodelovanje v preizkusu. Prav zato mora program dopuščati možnost, da delovna organizacija lahko v vsakem trenutku odstopi od preizkusa in se vrne na 42-urni delovni teden, če ugotovi motnje v poslovanju zaradi skrajšane delovnega časa.

Program opredeljuje naloge Zveze sindikatov Slovenije, Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in Gospodarske zbornice v preizkusu. Njegova naloga je ocenitev, ali podatki kažejo, da delovna organizacija, ki želi skrajšati delovni čas, gospodari dovolj uspešno,

da je mogoče sklepati, da zaradi skrajšanja delovnega časa ne bo ogrožena socialna varnost delavcev. Njihova naloga je torej izdaja mnenj oziroma soglasij za skrajšanje in spremljanje rezultatov preizkusa ter priprava zaključnega poročila o poteku in rezultatih preizkusa v izbranih organizacijah združenega dela.

Program ki ga je potrdila Skupščina SR Slovenije, omejuje preizkus na praviloma 30 delovnih organizacij iz gospodarstva. Delovna organizacija, ki želi preizkusno skrajšati delovni čas mora za pridobitev soglasja Republiškega komiteja za delo pripraviti analizo izpolnjevanja pogojev za skrajšanje delovnega časa program ukrepov in aktivnosti za to, da nadoknadi morebiten izpad dohodka zaradi skrajšanja delovnega časa in pozitivni mnenji Gospodarske zbornice Slovenije ter ustreznega republiškega odbora sindikata dejavnosti.

V analizi delovna organizacija preveri, ali se uvršča med nadpovprečno uspešne, glede na kazalnike metodologije Gospodarske zbornice Slovenije za primerjanje rezultatov gospodarjenja med organizacijami združenega dela enake ali sorodne dejavnosti.

Delovna organizacija prav tako prouči možnosti za prerazporejanje delovnega časa in možnosti za skrajša-

V kakšnih pogojih gospodarimo

Ocena četrletnega dela je v tako nesigurnih pogojih poslovanja tvegana — posebno če elemente gospodarjenja primerjamo s tako smelo in visoko postavljenimi planskimi cilji, večina doseženih podatkov pa še ni znanih.

Že ob pripravah in sprejemanju plana proizvodnje za letošnje leto je bilo jasno, da mora biti obseg proizvodnje merjen fizično višje od lanskoletnega, če želimo obdržati svoje mesto med tekstilci s katerimi se primerjamo po doseženih ekonomskih pokazateljih in katerih pa so osebni dohodki za vse zaposlene najvažnejši. V prvih dveh mesecih leta je potekala široka akcija ocenjevanje dela preteklega leta. Ocena dela vseh, ki smo odgovorni za poslovanje in upam, da tudi razmišljanje vseh o lastnem deležu, ki naj ga vsak Tosamovec na svojem delovnem mestu priloži k skupnim rezultatom.

V danem trenutku postaja očitno, da imajo težo in vrednost samo rezultati lastnega dela, doseženi na domačem ali inozemskem tržišču, da je nujno poslovati s čim več lastnimi denarnimi sredstvi, po možnosti brez pomoči banke, da je nujno pozorno spremljanje nabavnih cen in kupcev ter njihovih možnosti normalnega plačevanja.

Na področju prodajnih cen postaja za naše proizvode očitno, da nam je dal skrbi za oblikovanje prodajnih cen prevzela zvezna administracija, nam pa ostaja vsa problematika nabave domačih surovin z njihovimi cenami.

V celoti ostaja odprto vprašanje oskrbe z vsemi potrebnimi uvoznimi surovinami in rezervnimi deli.

V TOZD-u ugotavljamo, da kljub realiziranim in plačanim izvoznim poslom nismo uvozili v tem letu potrebnih surovin, tako, da je v aprilu že pod vprašanjem kako izpolnjevati potrjene izvozne obveznosti.

Smelo postavljen izvozni plan za prvo četrletje ni dosežen, ker je pod vprašanjem realizacija izvoza v Irak zaradi nesigurnih plačil, za vse ostale izvozne posle pa proizvajamo v manjšem obsegu. Zaradi težavne oskrbe z uvoznimi surovinami proizvajamo za domače kupce manj kot so pogodbene obveznosti.

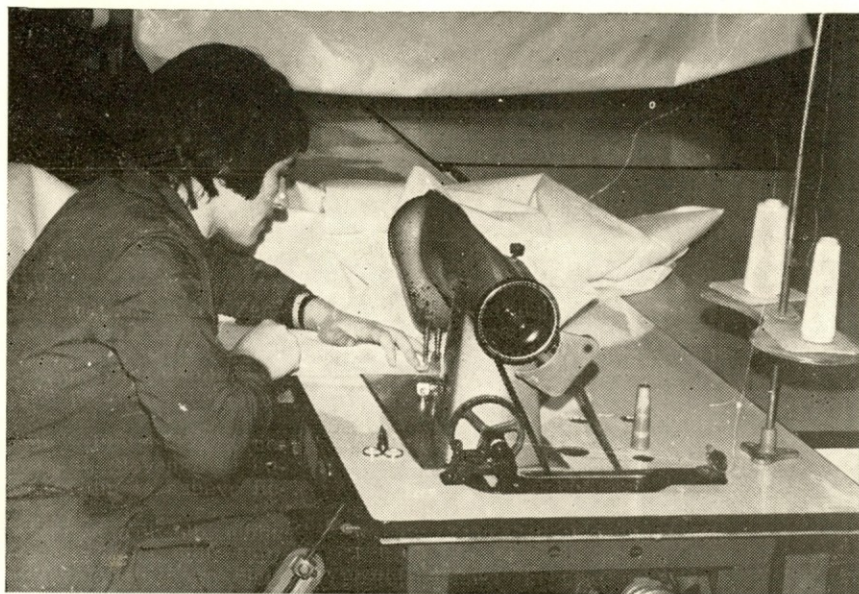
V proizvodnji ostalega programa je očitno pomanjkanje vlaknovine za ve-

lik del izdelkov, ki so na tržišču iskani v bistveno večjih količinah kot jih trenutno proizvajamo.

Ne moremo mirno mimo ugotovitve, da imamo še kar normalne delovne pogoje, pa še enkrat višjo bolniško odsotnost zaradi nezgod in bolezni kot ostala tekstilna industrija, ki dela v še slabših pogojih (predilnice, tkalnice).

Vsa našeta problematika se že odraža v finančnih rezultatih prvega kvartala, z vso ostrino pa bodo nakazane težave vplivale na poslovanje v drugem kvartalu, če bomo ob nezmanjšanih stroških tako slabo na vseh ravneh izpolnjevali letni plan, ki je naš interni zakon in od katerega za nobeno ceno ne smemo odstopiti.

Cerar Franc ing.

nje delovnega časa. Določi obseg skrajšanja in pri tem upošteva, da je največje možno skrajšanje na 36 ur tedensko. Delovna organizacija se torej samostojno odloča za skrajšanje na 36, 38, 40 ali katerokoli drugo število ur v intervalu od 36 do 42 delovnih ur v tednu.

Glede na predlagani obseg skrajšanja pa mora delovna organizacija pripraviti program ukrepov in aktivnosti. Skrajšanje delovnega časa glede na družbene usmeritve ne sme voditi v krajšanje obratovalnega časa. In prav to je treba prikazati v programu ukrepov. Delovne organizacije, ki preizkusno skrajšujejo delovni čas morajo pripraviti ukrepe za to, da se bodo izboljšali kazalniki uspešnosti gospodarjenja, da bodo delovna sredstva bolje izkoriščena, da pri tem ne bo naraščalo nadurno delo, da se bo povečala proizvodnja ter produktivnost dela, in da se bodo izboljšale delovne in živiljenjske razmere delavcev. Pri tem gre zlasti za skrb za humanizacijo dela pa tudi za organiziranje vsega ostalega, kar se lahko pri spremembi ureditve delovne-

ga časa poruši. Na primer prevoz na delo in z dela. Delovna organizacija je dolžna oceniti ali sprememba ureditve delovnega časa prinaša nove potrebe po delavcih, oziroma če pride do tehnoloških presežkov delavcev je dolžna predvideti njihovo prerazporeditev.

Delovna organizacija je prav tako dolžna urediti vprašanja v zvezi s skrajševanjem delovnega časa v samoupravnih splošnih aktih.

III. Vsebinska analiz izpolnjevanja pogojev za skrajšanje delovnega časa, kot so jih pripravile delovne organizacije, ki žele preizkusno skrajšati delovni čas:

Do 31. decembra 1986 je Republiški komite za delo izdal 27 soglasij za preizkusno skrajšanje delovnega časa. 26 delovnih organizacij je delovni čas skrajšalo na 40 ur, ena pa na 41 delovnih ur v tednu. Večina delovnih organizacij se je že od samega začetka odločila za 40 ur, čeprav so 3 delovne organizacije sprva razmišljale tudi o 36 urah, pa so kasneje od te-

ga odstopile. Delovne organizacije se pri skrajšanju delovnega časa obnašajo previdno. Zeliyo najprej preveriti, kaj se bo zgodilo po skrajšanju za 2 uri, čeprav razmišljajo tudi o večjem obsegu skrajševanja čez nekaj let in v ta namen ponekod že zbirajo podatke o padcu produktivnosti dela v začetni uri izmene.

Vse delovne organizacije, ki so pridobile soglasje Republiškega komiteja za delo se po metodologiji Gospodarske zbornice uvrščajo v zgornjo tretjino glede na uspešnost gospodarjenja. To dokazuje, da so se za skrajšanje odločali resnično le dobri gospodarji, ki pa načrtujejo ukrepe za še boljše rezultate. Delovne organizacije imajo delo glede napotbe na posameznih delih proizvodnega procesa urejeno v eni (DSSS), dveh, treh ali štirih izmenah.

Skrajšanje delovnega tednika za 2 uri ne pomeni tako drastičnih sprememb v organizaciji dela kot bi to pomenilo skrajšanje na 36 ur. Pri 40 urah gre v glavnem za odpravo delovnih sobot, medtem ko se začetek in

KAKO SMO POSLOVALI?

Prvo tromesečje, ki je že minilo, je običajno razgibano obdobje, saj se v njem prepletajo poslovni dogodki še iz preteklega leta in pa dogodki iz tekočega poslovanja. Tudi letos ni bilo nič drugače. Pogoji za gospodarjenje so se iz meseca v mesec slabšali, stabilizacijski ukrepi pa prihajajo v gostih časovnih zaporedjih. V takih izrazito inflacijskih razmerah je težko gospodariti. Zato bo potrebno veliko poslovne spretnosti, da bomo zmogli premagati take dodatne ovire kot so: zmanjšane možnosti uvoza, zmanjšane možnosti povečanja cen, povečevanje izvoza, relativno zmanjševanje stroškov in ugotavljanje rezultatov po novem obračunskem sistemu. Pravila gospodarjenja so v letošnjem letu torej bistveno spremenjena in otežena, zato bomo morali uporabiti vsa naša znanja, če hočemo ostati v klubu uspešnih gospodarjev.

Izkušnje iz poslovanja v prvem tromesečju kažejo, da moramo povečati aktivnosti na področju nabave uvoženih reprodukcijskih materialov. Zaradi nelikvidnosti bank, se dobave ustavljajo, kar lahko povzroči zastoj v proizvodnji. Potrebno bo poiskati nove oblike uvoza materiala in nove vire financiranja ob sočasnem povečevanju izvoza. Tesnejše bo moralo biti tudi povezovanje z velikimi uvozniki — izvozniki organizacijami.

Dosežena vrednost proizvodnje je bila za 2 % nižja kot smo načrtovali. Zaostanek za planom znaša 105 milijonov. Navedeni zaostanek izvira predvsem zaradi optimističnega planiranja

proizvodnje in prodaje vlaknovine, proizvedene na novi liniji, saj je vrednost proizvodnje tu za 200 milijonov nižja. Če tega zaostanka ne bi bilo, bi bil plan presežen.

Vzroki, da nova linija za proizvodnjo vlaknovin še ne daje pričakovanih rezultatov, so predvsem v začetnih težavah pri proizvodnji in trženju. Te težave so: ne dovolj kvalitetna domača vlakna, prenizka vlaga, priuče-

vanje delavcev in drugi manjši vzroki, ki se javljajo ob vsakem pričetku nove proizvodnje. Zaradi začetnih težav pri proizvodnji je potrebna večja previdnost tudi pri prodaji, da že na samem začetku ne ustvarimo vtis nesolidnega proizvajalca. Zadnje informacije s trga pa so ugodne, zato upravičeno pričakujemo postopno rast proizvodnje in prodaje vlaknovin, kar potrjujejo tudi naročila za april.

Večje zaostanke za planom smo zaradi zmanjšane povpraševanja dosegli pri proizvodnji nesterilne gaze, rezanih ovojev, ovojev za prvo pomoč (tudi pomanjkanje delavcev), obližnih Virplast in kompletih za prvo pomoč. Težave s pomanjkanjem materiala smo imeli pri kompresah in plenih za enkratno uporabo, zaradi visokih kvaliteten zahtev pri izvozu pa je bilo manj narejene tudi cik-cak vate. Zaradi velike bolniške odsotnosti in porodniške je bila manjša proizvodnja po vseh oddelkih, zlasti pa v tkalnici gaze.

Omeniti je treba tudi znova povečano vlogo produktivnosti pri delitvi osebnih dohodkov. Z nalogo, kako čim več narediti s istim številom zaposlenih, se moramo začeti ukvarjati vsi. Vsaka izboljšava, dober predlog mora biti čim hitreje realiziran, kajti le z ustvarjalnim delom bo možno slediti tokovom razvoja. Preiti moramo k sodobnemu načinu dela, ki nas sili, da vsi mislimo in vsi delamo.

Tudi pri prodaji naših izdelkov smo zaostali za 2 % za planom. Vzroki so predvsem isti kot pri proizvodnji (manjša prodaja vlaknin in drugih že omenjenih izdelkov), poleg tega pa se čuti pritisk konkurence na

konec izmen časovno ne premikajo. 36-urni tečnik pa bi nujno predstavljal drugačno časovno razporeditev izmen in s tem spremembe v zahtevni organizaciji prevoza na delo in z dela. V deželi kot je SR Slovenija, kjer ne poznamo velikih strnjanih mest, temveč je prebivalstvo razporejeno po številnih bolj ali manj oddaljenih manjših krajih, prevoz na delo in z dela predstavlja težko organizacijsko nalogo. Delovne organizacije navajajo, da se njihovi delavci vozijo na čelo iz krajev, ki so oddaljeni tudi do 40 km. Pri tem pogosto koristijo javni prevoz, ki pa je prilagojen večini, ki dela v tradicionalni razporeditvi delovnega časa. Mnoge celovne organizacije imajo organizirane lastne avtobuse in vlake za prevoz delavcev na delo in z dela. Vendar tudi ta prevoz pogosto delavca le pripelje do postaje javnega prometa. Kako zapleteno organizacijsko vprašanje je to, je primer Tovarne avtomobilov in motorjev Maribor, ki ima za svoje delavce organizirane 4 vlake in 38 avtobusov za vsako izmeno.

Delovne organizacije so najpogostejše navajale naslednje vzroke, zakaj želijo skrajšati delovni čas:

- ustvarjalno in produktivno lahko dela le čelavec, ki je vsestransko zadovoljen. To pomeni, ča je zadovoljen z celom, čelovnimi razmerami, mečsebojnimi odnosi, osebnimi dohodki, prehrano, dopusti, počitkom. Skrajšanje delovnega časa na 40 ur tedensko bo povečalo osebno zadovoljstvo delavcev in povečalo njihovo motivacijo za doseganje začrtanih ciljev;
- delovne organizacije, ki imajo velik odstotek zaposlenih žensk, ugotavljajo, ča imajo njihove delavke v delovnih sobotah težave s prevozi na delo, z urejanjem varstva predšolskih otrok in z oskrbo osnovnošolskih otrok in pričakujejo zmanjšanje odsotnosti z dela zaradi nege družinskih članov;
- delavci iz drugih republik pogosto obiskujejo svoje domače, zato si želijo 2-dnevni tedenski počitek;
- želijo uvesti tehnične in organizacijske ukrepe, ki bodo vodili k večji racionalizaciji poslovanja (višji produktivnosti, boljsemu izkoriščanju delovnih in proizvodnih zmogljivosti, boljšanju organizacije dela, doseganju nižjih stroškov na enoto proizvoda, višjemu dohodku, ekonomičnosti poslovanja) in izbolj-

- šanje delovnih in življenjskih razmer. Menijo, da bodo delavce najbolj motivirali za načrtovane spremembe v organizaciji dela s skrajšanjem delovnega časa;
- osvoboditev čela, kot preraščanje zgodovinsko pogojenih družbenoekonomskih neenakosti in odvisnosti ljudi pri delu, ki se med drugim zagotavlja s skrajšanjem časa, je po ustanovnih načelih nedotakljiva podlaga človekovega položaja. Gospodarno razporejanje in boljša izraba delovnega časa je istočasno tudi ena najpomembnejših možnosti za zagotavljanje produktivnega zaposlovanja. Ustvarjalno in produktivno lahko dela le delavec, ki je vsestransko zadovoljen s pogoji dela in življenja ter ustrezno motiviran. Temeljni namen in cilj aktivnosti skrajšanja delovnega časa je s povečanjem produktivnosti skrajšati delovni čas ter povečati prosti čas delavcev;
- že dalj časa ugotavljamo, da je pri-
sotnost na delu, izkoriščenost delovnega časa in delovnih sredstev ter produktivnost dela ob delovnih sobotah bistveno slabša, kot je povprečno v ostalih delovnih dneh. Delo ob sobotah tudi sicer vpliva na

trgu, ki z zniževanjem cen poskuša prodati višje gaze, ovojev in vate. Več pa bi lahko prodali higienskih vložkov, plen in vate, ki jih pa več nismo mogli izdelati, ker ni razpoložljivih kapacitet.

Rezultati na področju izvoza naših izdelkov še niso v začrtanih okvirih, ker še ne izvažamo vlaknovin. Zaostanek v vrednosti 120.000 dolarjev bomo poskušali nadoknaditi v prihodnjem obdobju s pospešenim izvozom rezanih ovojev, kompres in vlaknovine, o kateri že imamo prvi pozitivni test. Glede na lansko enako obdobje je izvoz večji za 66 %, kar je lep uspeh.

Naša letošnja investicijska dejavnost je omejena predvsem na eno investicijo, to je na izgradnjo novih proizvodnih prostorov za proizvodnjo higienskih vložkov in plen ter za dodatni program TOZD Filtri. S to gradnjo bomo omogočili nadaljni razvoj perspektivnih programov in za dostili predpisov, ki zahtevajo za sanitetni material poseben režim skladiščenja in proizvodnje.

Navedene predpise zaradi stiske s prostorom sedaj ne izvršujemo. Ker pa je ostalo le še dobro leto do končanja prehodnega roka, moramo za gradnjo pohiteti. Ostale investicije se bodo izvrševale v okviru danih možnosti.

Dvomesecni finančni rezultati kažejo, da bomo tudi ob tromesečju zabeležili ugoden finančni rezultat. Manj veselji pa bomo polletnih rezultatov, ker smo morali v marcu cene znižati in jih 3 mesece ne smemo povišati. Zato je pomembno, da v tem času

čim več proizvedemo in prodamo ter tako nadomestimo izpad dohodka zaradi cen.

Če celovito ocenjujemo poslovanje v prvem tromesečju, potem moramo ugotoviti, da smo kljub manjšemu zaostanku za planom, poslovali dobro, saj smo vse lanske rezultate enake-

ga obdobja presegle. Pred nami je čas, v katerem bodo veljale predvsem realne ekonomske kategorije, kar pomeni, vse večjo uporabo znanja zato, da bomo z istimi sredstvi dosegli večji učinek.

Leskovec Janez dipl. oec.

SPREMEMBE GOSPODARSKEGA SISTEMA

Zakon o celotnem prihodku in dohodku

Temeljna organizacija ob koncu obračunske dobe uskladi vrednost stvari in materialnih pravic s tržnimi cenami. Rezultat usklajevanja vrednosti stvari in materialnih pravic skupaj z revalorizacijskimi prihodki se uporablja za nadomeščanje revalorizacijskih odhodkov, razlika pa se ob koncu leta vnese v poslovni sklad. Če je le-ta negativna se jo nadomesti iz celotnega prihodka kot drug poslovni strošek. Hkrati pa je temeljna organizacija dolžna revalorizirati trajne vire poslovnih sredstev zmanjšanih za plasmaje iz naslova obveznih posojil in združevanj do konca leta 1990 na podlagi zakona in samoupravnih sporazumov.

Če je dobljen rezultat po drugem načinu višji, se razlika krije iz naslova drugih poslovnih stroškov.

Gradbeni objekti in oprema se revalorizirajo po skupinah, z uporabo koeficientov, določenih na podlagi indeksov cen teh sredstev. Med letom pa se opravlja začasni obračun z uporabo enotnega koeficienta na sedanjo

vrednost. Dolgoletni nasadi, hitro rastoče drevje, gozdovi, osnovna čreda, zemljišča in materialne pravice (pravice do uporabe sredstev drugih oseb, pravice do tehnologije, sredstva za inovacije in vlaganja za izboljšanje kmetijske proizvodnje) se revalorizirajo z uporabo enotnega koeficienta, ki se določi na podlagi indeksa cen proizvajalcev industrijskih proizvo-

dov. Revalorizacija surovin, materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja, avtomobilskih gum in embalaže se opravi z uporabo enotnega koeficienta korigiranega s številom mesecev angažiranja teh sredstev v zalogah. OZD lahko sklene, da namesto z enotnim koeficientom (na osnovi splošnega indeksa cen) opravi revalorizacijo teh sredstev s koeficientom, ki se določi za panogo v katero je razvrščena, bodisi za panoge v katere so razvrščeni proizvajalci teh proizvodov. Zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov, delov lastne proizvodnje in gotovih izdelkov lahko re-

(Nadaljevanje na str. 6)

— *kvaliteto življenja delavcev, saj so evidentne večje težave pri prevozu iz dela in na delo, pri varstvu otrok, pri preskrbi živil in podobno. Zaradi navedenih okoliščin se je težnja velike večine delavcev v delovni organizaciji ob spremembi zakona sprevrgla v jasno zahtevo, da se ta pobuda uresniči preko skrajšanega delovnega časa;*

— *tedenski oddih skrajšan na 1 dan, ne zadošča delavčevim potrebam in interesom ter revitalizaciji njegovega delovnega elana. Zato so delovne sobote za veliko večino delavcev večje breme, ki se mu skušajo izogniti — od tod tudi povečane odsotnosti z dela ob delovnih sobotah. Zelja po skrajševanju delovnega časa je tudi sicer utemeljena z osvobajanjem človeka nujne delovnih dolžnosti, enoličnosti dela, napetosti, zahtev po redu, disciplini itd., ter razvijanjem človeka kot vsestranskega bitja v smislu Marksovega pojma »totalnega človeka«. Skrajšanje delovnega časa z 42 na 40 ur tedensko je sicer minimalno, vendar so prepričani, da bo to vplivalo na večjo motiviranost za delo in prispevalo k splošnemu zadovoljstvu delavcev;*

— *krajša izpostavljenost škodljivim vplivom delovnega okolja (varjenje, kemično polivanje, lakiranje, prelivanje in embaliranje cevi, ...). Skrajšanje delovnega časa le na nekaterih najtežjih delih in ne v celotni delovni organizaciji bi povzročilo precejšnje organizacijske težave in vplivalo na medsebojne odnose v delovni organizaciji;*

— *zaradi skrajšanega delovnega časa se bo zmanjšala poraba energije (elektrika, voda, premog, kurilno olje). Zaradi ukrepov za boljše izkoriščanje delovnega časa se bo prazni hod porabnikov energije zmanjšal;*

— *iz analiz izhaja, da je ob delovnih sobotah bilo okoli 5 % vseh nesreč pri delu, opaziti pa je bilo nadpovprečno število delovnih nesreč ob petkih, katerim sledi delovna sobota. Po delovnih sobotah ugotavljamo večjo odsotnost z dela v ponedeljkih. Delavci očitno potrebujejo 2 dneva počitka v tednu glede na težko in napeto delo v tednu;*

— *iz dosedanje prakse ugotavljajo, da je izredno težko organizirati delo na delovne sobote. Običajno se pojavljajo prošnje za dopust, tako da preostane okrnjena druga izmena,*

še večkrat pa se lahko odganizira le ena delovna izmena. Le povprečno 66,74 % delavcev je prisotno na delu. Posebno opazna je odsotnost na težjih delih (npr. žaga);

— *ocenjujejo, da bi ob opustitvi delovnih sobot, pri enaki doseženi proizvodnji (produktivnost se poveča za 5 %) imeli okoli milijardo starih dinarjev stroškov manj za energijo, malico, prevoze in drugo (cene iz junija 1986 — 1567 delavcev);*

— *pričakujejo boljšo motivacijo delavcev za delo (večje razpolaganje s prostim časom in s tem kakovost življenja), izboljšanje zdravstvenih razmer, lažje in bolj ekonomično prihajanje na delo, manjšo odsotnost z dela ter boljšo disciplino;*

— *delavcem so v preteklih letih ponudili naslednje možnosti, ki so jih v razpravi zavrnil: dnevno prekrivanje izmen za 24 minut, podaljšanje enozmenskega dela v sredo za 2 uri, skrajšanje delovnega časa na le najtežjih delih in nalogah. Imajo pa zelo dobre izkušnje z materialnim in nematerialnim vzpodbujanjem in računajo na motivacijsko moč prostih sobot;*

— *večletno spremljanje je pokazalo,*

valorizira bodisi z uporabo enotnega koeficienta, bodisi z uporabo koeficienta, ki se ga ugotovi na osnovi rasti cen panoge v katero je razvrščena. Uporaba teh enotnih koeficientov ne zagotavlja realno vrednotenja proizvodnih tvorcev, saj prihaja do prece-njevanja ali podcenjevanja stroškov, pač v odvisnosti od razlike med gibanjem cen posameznih izdelkov in gibanjem splošne ravni cen.

Del obresti za dinarske terjatve do stopnje porasta cen proizvajalcev industrijskih proizvodov, revalorizacija dinarskih terjatev, če je predvidena s samoupravnim sporazumom ter pozitivne tečajne razlike tvorijo revalorizacijske prihodke in se več ne všttevajo v celotni prihodek in dohodke. Ta rešitev prispeva k realnejšemu vrednotenju tvorcev, vendar še vedno ne v celoti, saj inflacijo ne merimo s cenami industrijskih proizvodov.

— na ugotavljanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka, kjer je osnutek zakona upošteval le prvo alternativo iz tez za spremembe zakona o združenem delu. Od osnutka do sprejema zakona je ta del zakona bil najbolj spremenjen, s tem, da je predvideno, da se nova določila uporabljajo šele s 1. 7. 1987.

Dohodek temeljne organizacije se razporedi:

- na del dohodka, ki je rezultat dela v izjemno ugodnih pogojih ali rezultat izjemnih ugodnosti pri ustvarjanju dohodka,
- na del dohodka, ki ga je temeljna organizacija ustvarila iz naslova razvojne premije ali iz drugega z zakonom predpisanega naslova za določene namene,
- na del dohodka za obveznosti, ki niso odvisne od velikosti ustvarjenega dohodka,
- na del dohodka za obveznosti iz dohodka, ki so odvisne od velikosti dohodka,
- čisti dohodek.

- Čisti dohodek se razporeja za:
- bruto osebne dohodke delavcev
 - izboljšanje in razširitev materialne osnove dela
 - za ustvarjanje in obnavljanje rezerv
 - za skupno porabo delavcev, razen dela, ki se zagotavlja iz bruto osebnih dohodkov.
- Bruto osebni dohodki delavcev so:
- del bruto osebnega dohodka delavcev iz živega dela in nadomestil osebnih dohodkov iz tega naslova,
 - del bruto osebnih dohodkov iz naslova upravljanja družbenih sredstev in gospodarjenja z njimi in nadomestila osebnih dohodkov iz tega naslova.

Novi predpisi so tudi nas udarili po žepu

Iz bruto osebnih dohodkov se zagotavljajo sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb na področju: osnovnega izobraževanja, osnovnega zdravstvenega varstva, socialnega varstva ter za invalidsko in pokojninsko zavarovanje v skladu z zakonom. Iz bruto osebnih dohodkov se zagotavljajo sredstva za zadovoljevanje potreb skupne porabe v TOZD, ki se uporabljajo za neposredno porabo delavcev po samoupravnem splošnem aktu, ki je bil sprejet v skladu s samoupravnim sporazumom oz. družbenim dogovorom.

Drugi del osebnih dohodkov (iz minulega dela) organizacija ugotavlja in razporeja ob periodičnem obračunu. Organizacija lahko v samoupravnem sporazumu predvidi, da bo periodični obračun izdelovala vsak mesec.

Izgubo temeljna organizacija ugotovi, če ne ustvari celotnega prihodka v višini, ki je potrebna, da se nadomestijo materialni stroški, drugi poslovni stroški in amortizacijski stroški oziroma ne ustvari dohodka v višini:

- dela dohodka, ki je rezultat dela v izjemno ugodnih naravnih razmerah ali rezultat drugih izjemnih ugodnosti pri ustvarjanju dohodka,
- dela dohodka, ki je ustvarjen na podlagi razvojne premije ali iz drugega z zakonom predpisanega naslova za določene namene,
- obračunanih obveznosti iz dohodka, ki niso odvisne od velikosti ustvarjenega dohodka,
- dela bruto osebnih dohodkov iz živega dela.

da približno 1/3 delavcev koristi letni dopust na delovne sobote, veliko je zahtev za odhod ob 10. uri. Prisiljeni so bili sobotno popoldansko izmeno prenesti na dopolne proste sobote. Delovni učinek v soboto je nižji kot sicer. Menijo, da se bo boljša motivacija za delo izrazila tudi na poslovnih rezultatih;

- v železarnah mora delo potekati v zelo težkih delovnih razmerah nepretrgoma 24 ur na dan. Ne morejo pridobiti novih delavcev, čeprav so uvedli organizirane počitke med delom in nadomeščanje delavcev z drugimi. Tedenski počitek v kombinaciji sobota — nedelja pride na vrsto le vsak 6. teden. Veliko so storili za rekreativno letovanje, zdravniško zdravljenje, za stanovanjsko izgradnjo, za vsebinsko polnejše življenje ob prostem času (5 rekreatorjev, kulturni animator, pokrit bazen, telovadnica, smučišča,

rekreacijski center ...). S skrajšanjem čelovnega časa želijo predvsem motivirati delavce zato, da se bo še ob drugih ukrepih ohranil poslovni rezultat. Obratovalni čas je že sedaj maksimalen in za delavce silno neugoden. Nепреkinjeno delo z na primer 6-urno izmeno, zahteva novo izmeno, kar s kadrovskega stališča ni izvedljivo, pa tudi ne s stališča prevoza na delo in z dela;

- ko si prizadevajo, da bi bolje izkoristili delovni čas in delovna sredstva ter na ta način dvignili produktivnost v najširšem smislu poleg ekonomskih upoštevajo tudi psihosociološke vidike, ki prispevajo k večji produktivnosti. Ustvarjalno in produktivno lahko dela le delavec, ki je vsestransko zadovoljen s pogoji dela in življenja ter ustrezno motiviran;
- ustvarjalno in produktivno lahko

dela le delavec, ki je zadovoljen z delom, pogoji dela, medsebojnimi odnosi, osebnim dohodkom, delovnim okoljem, prehrano, letovanjem itd. Želja po skrajšanju delovnega časa je utemeljena s tem, da si želijo delavci biti čim več prosti delovnih dolžnosti, nenehnih napetosti, zahtev po redu in disciplini. Delavci si želijo več prostega časa, ki si ga lahko porazdelijo po lastnih željah in hotenjih;

- delovne sobote so odpravili že prej, tako da so uvedli prekrivanje izmen za 24 minut. Ta sistem je prinesel nekaj ugodnih učinkov, a tudi nekaj neugodnih (prevozi na delo in z dela). Zato želijo skrajšati delovni čas na 40 ur. Ugotovili so, da je zagotovljen tedenski počitek najboljši motivacijski ukrep, kar so jih v delovni organizaciji uvedli zadnji dve desetletji.

(naslednjč dalje)

Sodobni trendi v obvladovanju kvalitete v svetu

dr. Yoshikazu TSUDA

PRIMERJAVA V OBVLADOVANJU KAKOVOSTI V EVROPI IN NA JAPONSKEM

A) SPLOŠNA SHEMA V INDUSTRIJI

Predmet	Evropa	Japonska
namen managementa (vodenja)	v interesu lastnika in kapitalno intenz.	rast in kontinuiteta podjetja
pogled v prihodnost politike za nove proizvodne plane	inovativnost	inovativnost
dobavitelj	neodvisen	prodreti na tržišče večinoma odvisen in skupinski
družbene norme v kadrovski politiki	odvisnost od opisa delovnega mesta	razvoj poklicne poti doživljenjska »zvestoba«
odnos zaposleni — podjetje	neodvisen	si delita usodo
stil kontrole	strukturalen	kompromis s konsenzom
direktorjeva pisarna	osebna pisarna s tajnico	skupna pisarna s kolegi in podrejenimi

B) PRI OBVLADOVANJU KAKOVOSTI

Predmet	Evropa	Japonska
zagotavljanje kakovosti	odvisno od nadzora	odvisno od sposobnosti proizvajanja kvalitete v proizv. procesu in od kv. dobaviteljev
izvajanje kontrole kakovosti	intenziven nadzor v proizvodnem procesu in pri prevozu	samokontrola usmerjena k izobraževanju
organizacija vodstva	neodvisna od proizvodnje	v zelo tesni povezavi s proizvodnjo in dizajnom
organ za reklamo in organizacijo	kontrola kvalitete za proizvode, potrditev kvalitete za na novo razvite proizvode	kontrola kvalitete v vseh oddelkih, planiranje za usposabljanje za kvalitetno reklamo za vse oddelke, ki so odgovorni za podporo dejavnostim v zvezi z izboljšanjem kakovosti
vloga organa za organizacijo	kontrola kvalitete za proizvode, potrditev kvalitete za na novo razvite proizvode	kontrola kvalitete v vseh oddelkih, planiranje za usposabljanje za kvalitetno reklamo za vse oddelke, ki so odgovorni za podporo dejavnostim v zvezi z izboljšanjem kakovosti
osebe odgovorne za kontrolo kvalitete	profesionalci	neprofesionalci

CILJ CELOTNEGA OBVLADOVANJA KAKOVOSTI

Rezultati primerne organizacijske veščine za uspešno zagotavljanje kakovosti s pomočjo boljšega vodenja in s soodločanjem (participacijo) vseh zaposlenih.

Zapažene organizacijske veščine v japonski industriji

— Visoko razmerje med kakovostjo in stroški v proizvodnem procesu

— Visoka učinkovitost v razvoju novih proizvodov

— Hiter in gladek prehod od izdelave prototipov do serijske proizvodnje, od enega proizvodnega načina do drugega

— Malo zalog surovin, procesov in proizvodov

— Različni načini in stili komunikacij od zgoraj navzdol in učinkovit postopek za doseg konsenza.

Predstavljamo vam...

V tem mesecu sta prišli v našo delovno organizacijo Koman Marija, diplomirani tekstilni inženir in Vodičar Andreja diplomirani inženir farmacije.

Obe imata že delovne izkušnje, tov. Koman bo v Tosami razvojni tehnolog za belilnico, tov. Vodičar pa razvojni tehnolog v TOZD-u Filtri za medicinsko plastiko.

Želimo jima ustvarjalnega in dobrega počutja na novem delovnem mestu.

Marija Koman ...

in Andreja Vodičar sta se TOSAME že privadili. Pri nas jima je všeč. Edino, kar zaenkrat pogrešata je gibljiv delovni čas, ki sta ga bili vajeni pri prejšnjih zaposlitvah.

POROČILO O GIBANJU OD V DO TOSAMA ZA MESEC FEBRUAR 1987

Štev. poročila 2/87

Razredi v din	TOZD SANITETA										TOZD FILTRI	D S S S						DO TOSAMA
	PR	TO	AT	BE	MI	SK	OK	VL	VOD.	SKUPAJ		ERS	TRS	SKS	KS	VOD.	SKUPAJ	
←130000	3	1			11	7	2			24	3		1			1	28	
130000-140000	4	8	3		41	23	6			85	17		1			1	103	
140000-150000	2	10	10		39	26	16	1		104	24	2	2	7		11	139	
150000-160000	4	8	9		28	12	19			80	16	1	1	6	17	25	121	
160000-170000	4	15	12	2	11	7	8	9		68	12	1	4	5	9	19	99	
170000-180000	2	3	5	5	2	3	2	2		24	2	1	4	2	3	10	36	
180000-190000	3	2	1	3	4	4	2			19	3	4	3		3	10	32	
190000-200000	1			2	3			2		8		1	11		3	15	23	
200000-210000	2		2	3				3		10		1	6	3	4	14	24	
210000-220000	2	1		3	4	1		1		12	1	1	8	3	5	17	30	
220000-230000	1		4	4	3	2	1			15	2	3	9	3	4	1	37	
230000-240000		3	4	2	3				1	13	1	5	7	1	5	18	32	
240000-250000	1		1	2	1			1		6	1	3	6	2	2	15	22	
250000-260000					1	1	1	1	1	5	1	1	3	1	1	6	12	
260000-270000	2				1	1	1	2		7		1	2	1	5	9	16	
270000-280000		1		1						2		1	2	2	2	1	10	
280000 →	1	1	1	3	1	1	1	1	3	13	2	6	13	5	14	2	55	
SKUPAJ	32	53	52	30	153	88	59	23	5	495	85	32	81	36	84	6	819	
Najnižji OD	109 982										122 455						139 827	109 982
Najvišji OD	446 406										427 961						495 796	495 796
Povprečni OD	152 865										151 710						214 480	169 428

Poročilo o gibanju OD v delovni organizaciji TOSAMA v mesecu februarju 1987 vsebuje podatke po oddelkih, sektorjih, po posameznih TOZD in za celotno delovno organizacijo.

V podatkih so zajeti OD za polni delovni čas, podaljšani delovni čas ter z normalnim doseganjem delovnih rezultatov.

Prav tako so v podatkih zajeti OD pripravnikov.

Podatki o povprečnem, najnižjem in najvišjem OD so povzeti po metodologiji izdelave RAD obrazca.

Albina KOSMAČ

JUGOSLAVIJA - KAM GREŠ?

Kriza, gospodarska, družbena, moralna in kaj vem kakšna še — je tu. Trdo resnična in nas čedalje bolj stiska. Kriza je kot revolucija, stare vrednote izgubljajo sijaj, nove še niso zloščene. Takole nekako opredeljujem današnji čas.

V takih viharnih časih vsakdo išče svoj prostor pred kalnim tolmurom. Išče ga zase, za svojo idejo, išče ga za svoj razred ali za svoj narod. Nič ni trdnega, vsaj zdi se tako, vsak hoče na svoj način urejati stihijo, s svojimi interesi in gledanjem na svet. Včasih hočejo to stihijo celo povečati, kajti v zelo kalnem tolmu je zlahka ribariti in napeljevati vodo na svoj mlin.

Tako se popolnoma nič ne čudim plakatnim aferam, štafetnim zapletom, devizni zakonodaji, dirki cen, Memorandumom in trditvi, da Zdravljica ni dovolj jugoslovanska. Sem ka-

kopak prištevam tudi Novo revijo, bolje njeno 57. številko. Tako zelo razvpito, razlito v tiskarsko črnilo, zasejano v eter, vsajeno v železni repertoar raznih dnevnih redov.

Prebral sem jo (fotokopirano) hoteč slišati drugo plat zvona. Poslušanje samo ene plati zvona je vedno pomenilo nesrečo. Teško branje je to — visoko intelektualno, kot so njeni avtorji. Ker kot vedno različno gledamo, kot pravi pregovor »Vsake oči imajo svojega malarja« — se z njimi tudi ne strinjam. Toda ne povsem. Grobo zasekavanje v zgodovino, svojim tolmačenjem zgodovinskih dejstev in citatov, Kocbeka, Kardelja, Tita in koga. Pravim zasekavanje zato, ker se s tem drevo lahko posuši. Posuši pa se lahko tudi samo ena veja — tista lipova. Bojim se, da avtorji na ta učinek niso mislili ali pa so to dejstvo enostavno prezrli.

Smo Slovenci, že stoletja sem in bomo tudi ostali še nekaj stoletij. Naštevane slabosti združbe z ostalimi narodi na Balkanu in zapiranje oči pred prednostmi — je nojevo delo. Mar nimamo veliko energetske, surovniško bazo prav izven Slovenije. Mar nismo gradili industrijske proizvodnje tudi z delavci ne — Slovenci in te proizvodnje ne moremo dati samo v Sloveniji. Toda čutimo se vseeno ogrožene, si to priznali ali ne. Odkod naenkrat pojav (morda na to odgovore sociologi), zagledanost v stare običaje, njihovo oživljanje — skupaj z Božičem. Pa poimenovanje otrok z imeni dedov in pradedov, ko je že kazalo, da bo ime Janez izumrlo. Tudi zanimanje za »Slovenski kulturni prostor«, ki ga nekateri slabonamerneži hočejo imenovati »Velika Slovenija«. Kot, da matica nima pravice zanimati se za zamejsko »žlaho« po narodnosti.

Pa pride štafeta — premalo jugoslovanska da je. Prešernova Zdrav-

ljica spotakljiva zaradi boga in tudi zato nejugoslovanska. To tudi dokaj neobčutiljivega Slovenca privzdigne. Mar nismo med NOB imeli Prešernovo brigado, mar nismo še med topanjem okupatorjevih škornjev tiskali Zdravljice. Ravno zaradi njene moči, sporočila — »ne vrag — le so sed bo mejak«. Čistega jugoslovanstva ni, je le SEŠTEVEK kultur, jezikov, ver v Jugoslaviji.

Prešeren, Vuk, Goce Delčev, so prvo last naroda in šele nato koga drugega. Iskati jugoslovanstvo v Sloveniji (ali katerikoli republiki) je absurd in politični škandal, kar ne bi smeloiniti brez posledic za »varu-
he« Jugoslavije.

Plimovanje gospodarske stabilizacije nas meče zdaj sem zdaj tja. Toda stabilizacijska stalnica je le udrihanje po dobrem konju. Mar ni vseeno kdo izvaža ali Elan ali Zastava, samo da bo to kakovostno, ker nas navzven poznajo kot Jugoslavijo. Ne, smo umetniki spodkopavanja cen eden drugemu (tudi zavist je vmes), pa čeprav bomo kot skupnost iztržili manj — pač po sistemu »naj sosedu koza crkne«.

Resna namera — to le nekoliko popraviti in da bodo le nekatere

spremembe na bolje — to je tudi namen popravkov ustave. Vsaj vsi skupaj pričakujemo nekaj takšnega. Polno veljavo DELU in ne Delitvi rezultatov dela, v tem pa je seveda zelo, zelo velika razlika tako v pomenu kot v vsebini.

To je tisto glavno — tu je naš boljši — skupni — jutri. Končno si nehajmo nastavljalati nacionalistične (in še kakšne drugačne) pasti. To vendar vodi v revanšizem — v Balkanski Libanon. Velika večina tudi ni zato, da bi pristali na zahodni ali vzhodni obali sveta — ali pa celo Jaltsko razdeljeni.

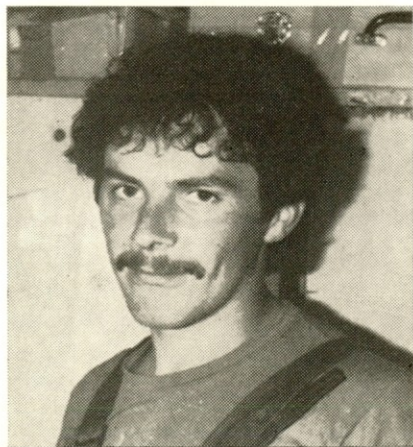
Pred očmi naj nam bo tista Jugoslavija s Titovim spominom in zgodovino. Ponosno, junaško, vzravnano, moralno močno, gospodarsko stabilno — v svetu priznana. Tu se je treba boriti za — JUGOSLAVIJO. V tem je bistvo bodočnosti, toda tudi »Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar«.

To naj si šest prstov Jugoslavije odtipka v računalniški program in iznenada ne bo več dilem s kakšnim »č« se končuje Rokov priimek.

Povem vam — sožitje bo lažje.

Milan Drčar

Udeleženec tekmovanja kovinarjev

Edo Poznič

Letošnjega srečanja kovinarjev 11. aprila se je udeležil tudi naš Edo Poznič. Našo delovno organizacijo je zastopal v disciplini TIG varjenja. Tekmovanje je bilo na Vrhniki, iz Domžal pa so se ga udeležili kovinarski delavci iz Papirnice, Induplati, Mlinostroja in Avtoservisa.

Edo Poznič je v svoji kategoriji osvojil 4. ali 5. mesto med množico tekmovalcev. Točni rezultati zaenkrat še niso znani, vendar vse kaže na dobro uvrstitev našega tekmovalca. Za uspeh in solidno zastopanje tosamovskih barv mu iskreno čestitamo!

LM

S 3,6 litra na 100 km

Ob zadnji podražitvi bencina mi je kot nalašč prišla v roke ena zadnjih lanskih številčk Avtomagazina, kjer je bil objavljen prispevek o tem, kako varčevati z gorivom pri vožnji z avtom.

Kot kažejo letošnji uvodni gospodarski tokovi, znajo v preskusu dobljene izkušnje priti »uporabnikom« kar prav.

Zanimivo za prvo branje; osvežitvev spomina za tiste, ki so zadevo prebrali pred nekaj meseci in tudi že pozabili.

Koncem lanskega leta je skupina navdušencev iz Zagreba opravila preizkus o možnosti varčne vožnje z avtomobilom.

Z naključno izbiro so izbrali pet običajnih avtomobilskih voznikov, nato pa so se le-ti s svojimi avtomobili odpravili na pot do Karlovca in nazaj, pri čemer so vozili s povprečno hitrostjo 60 km na uro. Tu ni šlo za kakšen poseben režim vožnje, pač pa le za nekoliko previdnejše pritisikanje na pedalo za plin. Do Karlovca so »testniki« vozili po stari cesti, ki vo-

di skozi naselja ter ima veliko ovinkov in klancev, nazaj pa so usmerili po avtocesti. Skupno so tako prevozili 95 kilometrov poti — seveda so dobljene rezultate o porabi goriva potem preračunali na tako imenovano povprečno porabo v litrih na 100 km. V enem avtomobilu sta bili dve osebi, v drugih štirih pa samo voznik.

Rezultati doseženi na tej »varčevalni« vožnji so presenetili celo lastnike avtomobilov, saj so porabili precej manj goriva, kot običajno!

Voznik »Katrce« (renault 4 GTL) je na tej vožnji ugotovil povprečno porabo komaj 3,8 l goriva. Poprej je njegov avto imel povprečno porabo od 6,5 l do 7 litrov goriva na 100 km (po uradnih podatkih naj bi znašala povprečna poraba R-4 GTL med mestno vožnjo 6,3 l, pri stalni hitrosti 90 km/h pa 5,9 litrov goriva na 100 km).

Testa sta se udeležili tudi dve stoenki — to je pri nas najpogostejši avtomobil. Med to preskusno vožnjo je 1. zastava porabila v poprečju komaj 5,17 litra goriva. Voznik 2. stoenke je bil nad rezultatom preskusne vožnje več kot začuden — ne bi mu verjel, je dejal, ko ne bi sam vozil avtomobila: njegova stoenka je med to vožnjo pokazala povprečno porabo 5,19 litra goriva na 100 km! Sicer pa je realna povprečna poraba pri stoenkah med normalno vožnjo 9,1 litra goriva.

Glede porabe tako imenovane »bolhe« oziroma 126 P imajo mnogi lastniki tega vozila pripombe; trdijo namreč, da jim pokuri več goriva kot znani »pijanec« zastava 1300. To je bil tudi vzrok, da so med vozili za preskusno vožnjo uvrstili dve »bolhi«. Na preskusni vožnji je »bolha« pokazala povprečno porabo 4,05 litra. Voznik, ki je bil za volanom drugega takšnega avtomobila je ugotovil komaj 3,6 litra goriva kot povprečno porabo! Normalna poraba za fiat 126 P je 7,3 litra goriva po mestu oziroma 6,1 litra pri hitrosti 90 km/h.

Takšni so bili torej rezultati, doseženi na omenjeni preskusni vožnji. In kako je sploh prišlo do tega preskusa, do tega neobičajnega preverjanja porabe goriva, zvezanega s čimbolj »varčno« vožnjo?

Zagrebsko avto-moto društvo Maksimir je pred nedavnim izdalo knjigo z nenavadnim naslovom »S 3,2 litra na 100 km«. Avtor knjige ing. Srečko Brkić je v tem priročniku, ki je takoj vzbudil živo zanimanje med avtomobilisti, seveda opisal, kako je mogoče doseči takšno fantastično majhno porabo goriva pri vožnji. Toda med bralci so se brž pojavili tudi dvomi, ali je vse to res, kar piše. In ker se ti dvomi niso polegli (podatek v naslovu knjige naj bi bila poraba vozila 126 P med podobno preskušnjo), se je izdajatelj AMD Maksimir odločil za javni preskus, Prek tiska so povabili k sodelovanju zainteresirane voznike — in odziv je bil velik, celo tolikšen, da organizator kar ni vedel, kako naj preskus sploh izpelje. Slednjič so kandidati

kar sami med seboj izbrali za preskus z njihovimi lastniki kot vozniki — šlo je pač za vozila, ki so pri nas najpogostejša.

Dobljeni rezultati — komisijsko ugotovljeni in potrjeni — so vse ne samo presenetili, ampak so dokončno prepričali tudi dvomljivce, ki dotlej niso verjeli, da je mogoče tudi brez posebnih posegov v avtomobil voziti ob povprečni porabi komaj 3,6 litra goriva na 100 kilometrov.

Kako pa so bili izbrani avtomobili pripravljeni za to vožnjo?

Za preskus je prišel v poštev vsak avto z brezhibnim motorjem in prenosnim mehanizmom. V delavnici so strokovnjaki potrdili, da nobeden od avtomobilov nima kakšnih dodatkov za varčno vožnjo, niti elektronskega vžiga — na strehah pa seveda ni bilo prtlačnikov in ob straneh ne dodatnih ogledal oziroma česarkoli, kar ne sodi med standardno opremo.

Potem so vsem testnim vozilom strokovnjaki pravilno nastavili stike platin, predvžig, očistili ali zamenjali

svečke, zračni filter, nastavili prazen tek, klinasti jermen in izmerili kompresijo. Po potrebi so tudi zamenjali motorno olje, preverili akumulator in izmerili tlak v gumah. Skratka — vozila so doživela res skrben servis.

Voznikom je dal navodila za vožnjo avtor omenjene knjige ing. Brkič. Posode za gorivo so napolnili vpricho voznikov, vsa vozila pa so preskusno pot opravila v koloni — tako da ni bilo nobene možnosti za morebitno dotakanje.

Ta preskus je pokazal, da je za varčno vožnjo najpomembnejše to, kako voznik vozi — seveda pa mora biti vozilo tehnično brezhibno (kar lahko opravi vsak servis, oziroma celo voznik sam, če zna). Oboje skupaj — brezhibno vozilo in umirjen voznik — resnično lahko zagotovi velik prihranek goriva pri avtomobilski vožnji, morda celo še večjega od tistega, ki so ga ugotovili vozniki na preskusni vožnji od Zagreba do Karlovca in nazaj.

Priredba: F. V.

vega delovnega časa se ne sprejme. (3 za, 6 vzdržanih)

Ad 5) Investicijske zadeve

— Odobri se uporaba sredstev za nakup konzolnega dvigala v znesku 5.926.410.— din za potrebe mehanične delavnice.

Ad 6) Inovacijske zadeve

— Odobrijo se sredstva za izplačilo nagrade tov. Belcijan Francu v višini 1000 din za inovacijski predlog št. 119 — izboljšava na skobelnem stroju Majjevica.

Ad 7) Vloge

— Zapisnik IO Tkalnice, ki se nanaša na obravnavo problematike osebnih dohodkov in pogojev dela v oddelku tkalnice širokih tkanin, se predaja v obravnavo Delavskemu svetu TOZD Saniteta. O rešitvi problema se informira skupni delavski svet.

— Vloga sindikalne skupine skladišča surovin in pomožnega materiala, ki se nanaša na rešitev problema zaposlenosti tov. Miš Franca se predaja v obravnavo Delavskemu svetu DSSS.

— Skupina delavk poenterk TOZD Saniteta in administratorka vzdrževalne službe so podale zahtevek za ponovno ocenitev delovnih nalog in opravil. Strokovno službo — službo za delitev po delu se zadalži, da prouči utemeljenost vloge in o tem poroča na skupnem delavskemu svetu.

Rok: 1 mesec.

— V zvezi z vlogo skupine delavk, ki predlagajo spremembo načina prodaje izdelkov II. vrste so člani skupnega delavskega sveta sprejeli sklep, da se zadalži službo za organizacijo, ki naj izdela kriterije, po katerih naj bi tudi ostali delavci, ki niso upravičeni do nakupa plenice, le-te lahko kupili.

S seji

SKUPNI DELAVSKI SVET

Ad 1) Pregled zapisnika zadnje seje

Na zapisnik zadnje seje člani skupnega delavskega sveta niso imeli pripomb.

Ad 2) Gospodarjenje

Tov. Peternel je članom podal krajšo informacijo o poslovanju v letu 1986. Podrobnejši finančni in poslovni rezultati preteklega leta so že bili posredovani delavcem preko Biltena, na sindikalnih skupinah in zborih. Pripombe, ki so bile izpostavljene na zborih organizacijskih enot bo obravnaval strokovni kolegij in bodo odgovori posredovani na naslednjem zboru.

SKLEP: Potrdi se informacija o poslovnem in finančnem poslovanju v letu 1986.

Na podlagi obrazložitve tov. Mlakarja o finančnem poslovanju so člani skupnega delavskega sveta sprejeli naslednji

SKLEP: Sprejme se sklep o ugotovitvi zbirnega zaključnega računa za leto 1986 s predloženo vsebino.

Ad 3) Interni predpisi

Glede na zahtevo članov skupnega delavskega sveta o ažuriranju Poslovnika o koriščenju počitniških kapacitet je bil izdelan osnutek pravilnika, ki naj bi se predal v javno obravnavo. V osnutek so že vnešene nekatere spremembe, ki jih je predlagal Odbor za splošne zadeve, kasneje pa se bodo proučile tudi pripombe, ki bodo prispele v času javne obravnave.

SKLEP: V 15-dnevno javno obravnavo se predaja Pravilnik o koriščenju počitniških kapacitet.

Ad 4) Poslovne zadeve

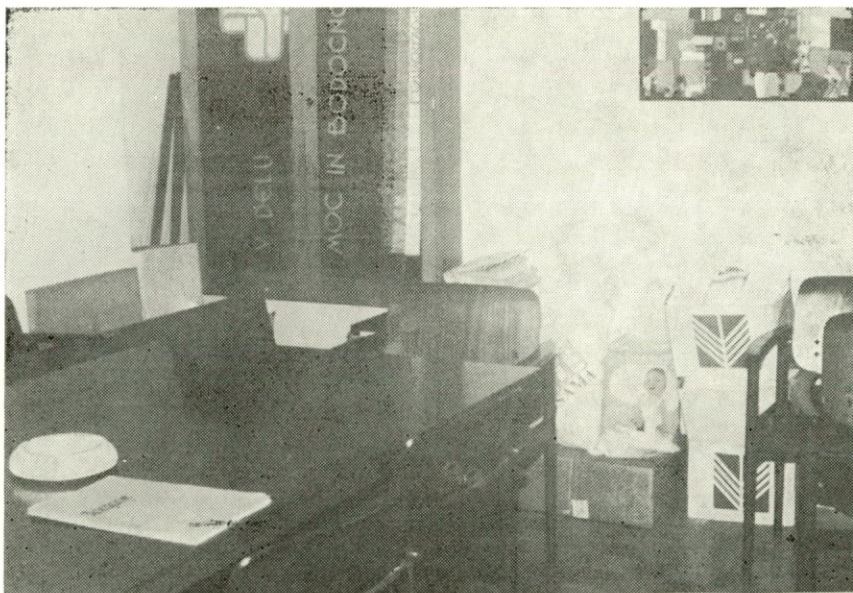
V zvezi s poslovnimi zadevami so bili sprejeti naslednji sklepi:

— Z DO Varnost se sklene Dogovor o organizaciji in delu službe fizičnega varovanja premoženja. Do meseca avgusta izvaja DO Varnost fizično varovanje 12 ur dnevno, od avgusta dalje pa 24 ur dnevno.

— Republiškem sekretariatu za notranje zadeve SR Slovenije se odstopi 11.797.144 din za nabavo helikopterja.

Po daljši razpravi o uvedbi gibljivega delovnega časa in na podlagi o razložitev strokovnih služb so člani delavskega sveta sprejeli naslednji

SKLEP: Predlog o uvedbi gibljivega

Komu je — že tako pretesna — sejna soba postala odlagališče

Ko zginja sneg...

...se prične pomladansko čiščenje

Kmalu nared

Dela pri montaži kotla za belilnico se bližajo koncu

Z »VHS« VIDEO KAMERO SNEMAM POROKE, OBLETNICE, ROJSTNE DNEVE, SKRATKA, PO ŽELJI — KAR SI KDO ŽELI.

PRESNEMAVAM TUDI S KASETE NA KASETO.

SE PRIPOROČAM!

VIDMAR JOŽE

TOSAMA, int. 227

Nagrade:

1. Marija Perko — upokojenka
2. Pavla Belcijan — upokojenka
3. Marjan Drobne — DSSS

ZAHVALE

Ob smrti najinega očeta, Viktorja Jeniča iz Gorjuše se zahvaljujema svojim sodelavcem in sindikalni organizaciji za izkazano pozornost.

Hafner Vika
Jenič Viktor

Ob smrti moje drage mame se najlepše zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata za denarno pomoč, vsem sodelavkam in sodelavcem iz mikalnice pa prisrčna zahvala za izraze sožalja in za materialno pomoč.

Gerlica Ana

Tovarišicama BLATNIK MARIJI in MARINČEK JUSTINI se zahvaljujem za poštenost, ker sta mi vrnili izgubljeno denarnico.

Sodelavka Marič Cveta

Ob izgubi strica se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Filtri za denarno pomoč, darovano cvetje in izrek ustnega sožalja.

Maja Arnuš

Zahvaljujem se sindikalni organizaciji za denarno pomoč in šopek v času moje bolezni.

Rokavec Vera

Uredniški odbor:

Vodlan Vida, Kokalj Zdenka,
Peterka Simona, Cvetkovič
Stanka, Gorenc Vojko, ing. Mer-
lin Danica, Berlec Vladka, Dr-
čar Milan, Klemenc Brigita,
Korošec Nada — blagajnik,
Stare Tone in Nemeč Sandi —
fotografi, Lubinič Marjana, dipl.

iur. — glavni urednik

Tisk: TCP »Djuro Salaj«
TOZD Papirkonfekcija Krško

Nagradna križanka

TOSAMA	ZASKOČKA	ZBOR ŠTIRIH PEYCEV	ZATRDINA	ENOTA ZA GLASNOST	ETN. SKUPINA V NIGERUJI	REDKO MOŠKO IME	POZNAVALEC ESTETIKE	SESTAVILA V. V.	FIGA	DEL REKE	KRAJ PRI OPATJI	GOJITELJICA SEMEN	KAKOVOSTEN
KRAJ OB MEJI Z ITALIJO								MOČAN PRIJEM ŽOKO					
AVTO ZA POTNIŠKI PROMET								KORENJE					
SIGURNOST								IZOLACIJA MADŽARSKO MESTO					
HUDA JEZA				REGISTRSKA TONA	VRSTA HRUŠKE						ELEMENT ŽUŽELKA		
HITRO HLAPLJIVA TEKOČINA					OLUŠČEN	STARO GERMANSKO PLEME KRSTA							
SODELAVKA ZALOŽBE										SATOVJE SLOVENSKI FILM			
JANEZ TRDINA			TOSAMA	SLOV. IGRALEC REŽISER FURJAN					ZAREBRNICA NOČNI LOKAL				
				LAVRIČ KAREL			TOSAMA	BARIJ MLADINSKA KNJIGA			IVAN TAVČAR ILIČ JOVAN		
				ENAKA SAMOGLASNIKA			MANJŠI OBROKI HRANE						
													ROJAK

Vsem delavcem in upokoјencem Tosame
iskrene čestitke
ob prazniku dela!